

PROMOCIÓ DE LA RECOLLIDA SELECTIVA ALS MERCATS MUNICIPALS

Fraccions a les quals incideix l'actuació

L'actuació té incidència en les fraccions *matèria orgànica, paper-cartró, envasos lleugers, vidre i resta*.

Categoria a la qual incideix l'actuació

L'actuació té incidència sobre la *recollida selectiva*.

Tipus d'actuació

L'actuació és d'*optimització i eficiència del servei*.

Justificació

El Decret Legislatiu 1/2009, de 21 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora dels residus a Catalunya estableix a l'article 54 que la persona titular d'una activitat que genera residus comercials els ha de gestionar per sí mateixa, d'acord amb les obligacions pròpies de les persones productores o posseïdores de residus. La persona titular de l'activitat ha de lliurar els residus que generi o posseeixi a una persona gestora autoritzada per a què se'n faci la valorització, si aquesta operació és possible, o bé, s'ha d'acollir al sistema de recollida i gestió que l'ens local competent estableixi per a aquest tipus de residus, sempre i quan el municipi ofereixi el servei.

L'activitat comercial és un dels principals generadors de residus en l'àmbit urbà. Segons un estudi elaborat per l'Agència de Residus de Catalunya l'any 2013, els residus comercials representen un 37% de la generació dels residus municipals a Catalunya. En aquest context, cal destacar que un d'aquests grans generadors a nivell comercial, principalment de matèria orgànica, són els mercats municipals, essent la gestió dels seus residus de competència

municipal. Per aquest motiu, l'ens local ha d'adoptar mesures específiques adreçades a aquest sector que permetin una major participació dels mateixos en els esquemes de recollida selectiva, millorant així, els nivells de recollida globals del municipi.

Descripció

El Decret Legislatiu 1/2009 defineix els residus comercials com aquells residus municipals generats per l'activitat pròpia del comerç al detall i a l'engròs, els mercats, l'hoteleria, els bars, les oficines i els serveis, tot i que també són equiparables a aquests, als efectes de la gestió, els residus originats a la indústria que tenen la consideració d'assimilables als municipals d'acord amb el que estableix aquesta Llei.

En aquest sentit, es recomana als ens locals articular les polítiques de gestió dels residus generats als mercats municipals mitjançant la redacció d'un pla de gestió de residus del propi mercat, un reglament intern del mercat que ha de recollir les polítiques en matèria de prevenció i recollida selectiva, així com aplicar bonificacions i penalitzacions a les diferents parades en funció del grau de compliment de les prescripcions del pla.

El residu que es genera en major quantitat a un mercat municipal és la fracció orgànica, principalment a les parades de venda de fruita i verdura (78% de la generació total en pes), a les parades de venda de carn (81% de la generació total en pes) i a les parades de venda de peix i marisc (76% de la generació total en pes).

Figura 1a. Distribució de la generació mitjana anual de residus: a la parada de venda de fruita i verdura (esquerra); i, a la parada de venda de carn (dreta). Font: Guia de gestió dels residus i de l'energia dels mercats municipals. Diputació de Barcelona, 2009.

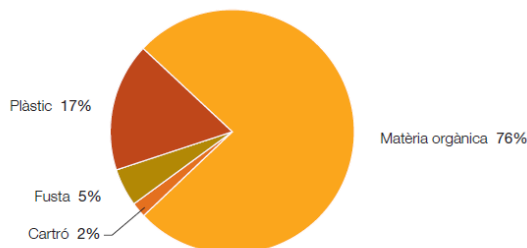

Figura 1b. Distribució de la generació mitjana anual de residus a la parada de venda de peix i marisc. Font: Guia de gestió dels residus i de l'energia dels mercats municipals. Diputació de Barcelona, 2009.

Per tant, es recomana definir un servei específic de recollida de la fracció orgànica als mercats municipals. Una segona fracció residual per la qual pot ser interessant definir un servei específic és el paper-cartró, generat principalment a les parades de venda d'altres aliments (51% de la generació total en pes) i a les parades de venda de productes no alimentaris (94% de la generació total en pes).

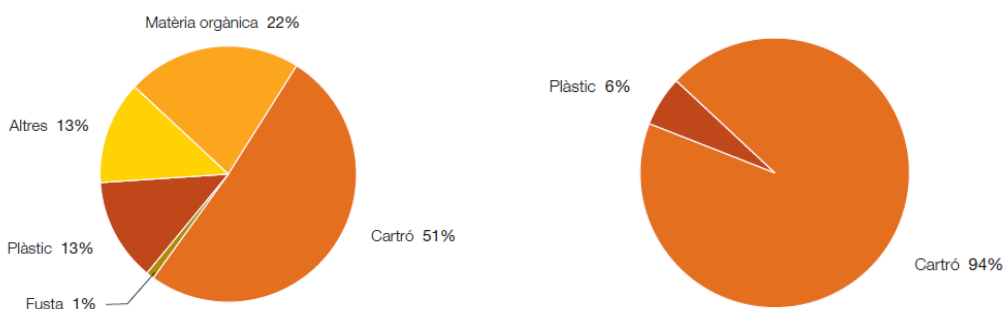

Figura 2. Distribució de la generació mitjana anual de residus: a la parada de venda d'altres aliments (esquerra); i, a la parada de venda de productes no alimentaris (dreta). Font: Guia de gestió dels residus i de l'energia dels mercats municipals. Diputació de Barcelona, 2009.

En termes globals, la matèria orgànica representa un 73,0% de la generació total de residus d'un mercat, seguit del paper-cartró, que representa un 13,4%. Per alta banda, la fusta representa un 6,6%, els plàstics un 5,7%, el vidre un 0,4% i els altres residus un 0,9%.

En funció de la disponibilitat que tingui cada mercat per gestionar els seus residus (espai, equips, mitjans, etc.) es poden afegir sistemes de recollida específics per altres fraccions. A continuació s'exposen alguns aspectes a considerar a l'hora de dissenyar les recollides en funció de la fracció:

- **Matèria orgànica:** es recomana que els paradistes utilitzin bujols per facilitar la segregació en origen d'aquest residu. En aquest sentit, l'ens local pot entregar els mitjans de contenerització o finançar part del seu cost als paradistes.
- **Paper-cartró:** es recomana l'entrega del paper-cartró generat pels establiments degudament plegat i lligat.
- **Envasos lleugers i vidre:** tot i que són les dues fraccions que menys es generen, en funció de les característiques del mercat, la recollida d'aquests residus es pot realitzar al propi mercat, mitjançant la instal·lació de contenidors de gran volum. També es pot considerar el fet de donar algun bujol als bars, si n'hi han al mercat.

Adicionalment, és important que el mercat habiliti un magatzem de residus per tal de poder disposar de tots aquells contenidors i residus dels quals s'hagin de fer càrrec els serveis municipals de recollida de residus. El magatzem ha d'estar correctament senyalitzat per tal que es conegui la funció de cada zona i es sàpiga quin residu s'hi diposita, tant si és una zona on hi ha contenidors com si és un espai d'acumulació de residus que no necessita contenidors. Per altra banda, també es recomana disposar d'una compactadora per reduir l'espai necessari pel paper-cartró.

Finalment, es recomana disposar d'una persona responsable de residus, la qual s'ha d'encarregar de controlar la gestió dels residus, l'aplicació de les polítiques de prevenció, la segregació, la disposició als contenidors, la correcta utilització dels equipaments, etc. També és la persona a la qual poden recórrer els treballadors en cas de dubtes o problemes i supervisa les actuacions del mosso de residus (en cas que n'hi hagi). El mosso de residus és una figura que s'encarrega de supervisar el magatzem i mantenir-lo net i endreçat, essent el responsable de supervisar que els comerciants han separat correctament els residus.

Complementàriament, és important la realització d'una campanya de comunicació per recollir les necessitats dels establiments (bujols per a la recollida selectiva) i donar informació sobre la recollida selectiva de les diferents fraccions de residus.

Zona d'implementació recomanada

L'actuació es pot desenvolupar en qualsevol tipus de municipi amb mercat municipal.

Mitjans necessaris

Els mitjans necessaris per a la implementació d'una recollida específica en mercats municipals són:

- Els bujols a distribuir entre els paradistes del mercat.
- Habilitar un magatzem de residus, amb els corresponents contenidors per centralitzar les recollides selectives.
- Definir una persona responsable de residus i, opcionalment, la figura del mosso.
- Habilitar un servei específic de recollida.
- Realització d'una campanya de comunicació per recollir les necessitats sobre bujols de recollida selectiva i donar informació sobre la recollida selectiva de les diferents fraccions de residus.

Beneficis i resultats potencials

La implementació d'una recollida específica en mercats municipals hauria de comportar un increment de la recollida selectiva.

Amenaces

No es contemplen amenaces.

Costos

Els costos associats a la implementació d'una recollida específica en mercats municipals són:

- El cost dels bujols, el qual dependrà de la capacitat i característiques del mateix: 90L aprox. 30 €/unitat; 120L aprox. 35 €/unitat; 240L aprox. 43 €/unitat; 360L aprox. 69 €/unitat). Aquest cost s'incrementarà si s'incorporen xips RFID als mateixos.
- El cost d'habilitar el magatzem.
- El sou de la persona responsable de residus i del mosso (en cas d'existir aquesta figura).
- El cost associat a la recollida específica, el qual dependrà de la freqüència de recollida.
- Els costos associats a la campanya de comunicació.

Fonts de finançament

Aquesta actuació s'hauria de finançar a través de fonts propis de l'Ajuntament. No obstant això, anualment, l'Agència de Residus de Catalunya publica ajuts per millorar la recollida de la fracció orgànica adreçada als ens locals i, en especial, als grans productors com són els mercats municipals.

Adicionalment, cal destacar que en el cas d'assolir millors resultats de recollida selectiva i, consegüentment reduir la quantitat de fracció resta, es podria millorar el finançament en l'àmbit dels residus gràcies al retorn del cànon de l'Agència de Residus de Catalunya i dels Sistemes Integrats de Gestió (Ecoembes i Ecovidrio).

Indicador de seguiment

- Evolució de la quantitat de residus recollits al mercat en funció de la fracció (unitats: kg/establiment/any i/o kg totals).

Municipis on s'ha implementat l'actuació

A Catalunya, s'han implementat sistemes de recollida específics en mercats municipals a Barcelona (1.620.809 habitants; Barcelonès), Tarragona (131.507 habitants; Tarragonès), Sant Adrià de Besòs (36.624 habitants; Barcelonès), Martorell (27.681 habitants; Baix Llobregat), Castellar del Vallès (23.776 habitants; Vallès Occidental), Calella (18.481 habitants; Maresme), Arenys de Mar (15.368 habitants; Maresme), entre d'altres.

Bibliografia d'interès

- Guia de gestió dels residus i de l'energia dels mercats municipals. Diputació de Barcelona, 2009.

